

Verslag Vergadering Wetenschappelijke Commissie VLIZ 10 april 2008 (Het Pand, 14.00 uur)

Aanwezig:

Guido Dumon, Rudy Herman, Colin Janssen, Frank Maes, Jan Mees, Marnix Pieters, Maarten Raes, Jan Seys, Eric Stienen, Jurgen Tack, Erik Toorman, Gilbert Van Stappen, Wim Vyverman, Filip Volckaert

Verontschuldigd:

Tom Artois, Jean Berlamont, An Cliquet, David Cox, Nico Koedam, Jean Lanckneus, Brigitte Lauwaert, Jaak Monbaliu, Georges Pichot, Magda Vincx, Ann Vanreusel, René Van Grieken

Verslaggever: Jan Seys

1. Verslag vorige vergadering en feedback actiepunten

Het verslag van deze vergadering is bij aanvang van de vergadering nog niet goedgekeurd, dit om de kans te bieden aan de vergadering om binnengekomen opmerkingen alsnog te verifiëren. Na bespreking van onderstaande punten wordt dit verslag ter vergadering formeel goedgekeurd.

Feedback actiepunten:

* Het Open Marien Archief van het VLIZ is intussen uitgegroeid tot één van de grootste open archieven over mariene wetenschappen ter wereld met ca. 4500 publicaties, waaronder heel wat grijze literatuur.

* De discussie over het federaal zeeinstituut tijdens de vorige vergadering van de Wetenschappelijke Commissie leidde tot actiepunten, zoals overleg met administraties en kabinetten en het schrijven van een formele brief met standpunten hieromtrent, die intussen zijn uitgevoerd. Frank Maes vraagt in dit verband welk standpunt het VLIZ hierin verdedigt. Jan Mees licht toe en legt hierbij de nadruk op de nood aan voldoende financiering voor het zeewetenschappelijk onderzoek in het algemeen en de wens om overlap te vermijden, financiering te verlenen op competitieve basis en efficiënte besteding van de middelen hierin na te streven. Rudy Herman voegt toe dat dit dossier op hoog administratief en politiek niveau verder zal worden opgevolgd.

* Als opvolging van het actiepunt m.b.t. vertegenwoordiging in de Wetenschappelijke Commissie, is Jurgen Tack intussen toegetreden als effectief vertegenwoordiger voor het INBO en is Erik Toorman aangeduid als plaatsvervanger van Jaak Monbaliu.

2. Eventuele bijkomende agendapunten

* 7de Kaderprogramma (Rudy Herman) (zie verder)

3. Stand van zaken dossier Simon Stevin en faciliteiten aan land

Er zijn intussen diverse formele stappen genomen in dit dossier. Jan Mees schetst de evolutie, startend bij de lancering (tijdens een persmoment) van de wens vanwege de Vlaamse overheid om de Simon Stevin te bouwen. Nu zijn we zover dat het dossier hopelijk nog voor de zomer ter bespreking zal worden voorgelegd aan de Vlaamse regering. In dit verband heeft de regering het advies gevraagd

aan de nieuw opgerichte Herculesstichting, zowel voor wat betreft de bouw van de Simon Stevin als voor de aankoop en inrichting van de landbased facilities. Rudy Herman vult aan dat binnen Hercules intussen twee commissies zijn opgericht (wetenschappelijke aspecten, resp. financiering) en dat de nota's klaar zijn om de verwerving van de landbased facilities mogelijk te maken, en de verdere procedure rond de Simon Stevin te kunnen volgen.

4. Finaal overleg wetenschappelijke specificaties Simon Stevin

Jan Mees benadrukt de uitstekende samenwerking met DAB Vloot bij opmaken van het bestek en alle scheepstechnische en nautische aspecten, die onontbeerlijk zijn voor een goede afronding van het dossier. Verder licht hij de voordelen toe van het voorgestelde financieringsmechanisme.

Wat het bestek betreft, wordt vandaag de wetenschappelijke consultatieronde afgesloten met een finale discussie tijdens deze vergadering van de Wetenschappelijke Commissie. Jan Mees licht de gisteren doorgestuurde tekst m.b.t. dit bestek verder toe (zie bijlage).

Belangrijke aandachtspunten zijn o.a.:

- * er wordt gekozen voor een monohull-type (dus geen catamaran)
- * er is beslist om de visserijlier een dek hoger te plaatsen (cfr. veiligheid) en een hoge trekkracht te geven (cfr. noden visserijonderzoek)
- * een 10-voet container moet op diverse plaatsen op dek kunnen worden geplaatst
- * keuze voor elektrische i.p.v. hydraulische winches
- * er wordt gestreefd naar een droog werkdek (werkomstandigheden, veiligheid)
- * rails op werkbladen verdwijnen (cfr. hygiëne)
- * keuze voor vrieskasten i.p.v. vrieskamers (cfr. ruimte-efficiëntie); bij hogere koelnood kan koelcontainer aan boord worden geplaatst
- * er wordt geen laminar flow voorzien
- * eis dat binneninrichting gebeurt door specialisten labo-infrastructuur
- * 'niet-toxisch' zeewater zal worden aangevoerd naar de diverse labs
- * een mess voor 20 personen wordt voorzien en kan dus ook als les- en vergaderlokaal worden gebruikt
- * de brug wordt beperkt in grootte

Rudy Herman voegt toe dat winches demonteerbaar moeten zijn (cfr. plaatswinst). Filip Volckaert vraagt naar de gehanteerde fuel. Jan Mees licht toe dat het een klassieke fuel zal zijn, omdat innovatie hierin te veel bedrijfsrisico's inhoudt. Frank Maes pleit voor gebruik van een zo milieuvriendelijk mogelijk systeem, ook inzake het verzamelen van afval aan boord. Colin Janssen concludeert dat deze wens dient te worden meegegeven naar de ontwerpers, zodat hier maximaal kan worden op ingespeeld. Jan Mees zoekt – op vraag van Marnix Pieters uit – of er een decompressietank aan boord zal worden geïnstalleerd. De inzetbaarheid van de Simon Stevin (cfr. beschikbaarheid van bemanning) zal deels afhangen van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen het VLIZ en DAB Vloot. Uitgangspunt hierin is dat de wetenschappelijke noden dicterend zijn.

Conclusie: tekst bestek wordt goedgekeurd.

5. Nieuwe ontwikkelingen en initiatieven

* Inventarisatie zeewetenschappelijke landschap in Vlaanderen/België werd recent door VLIZ geüpdatet, met verrassende resultaten (vgl. 2002); Ann-Katrien Lescauwet contacteert de Wetenschappelijke Commissie schriftelijk om de update m.b.t. personeel, projecten, publicaties etc. te vervolledigen.

* Het datacentrum van VLIZ realiseerde i.s.m. het IOC Project Office voor IODE een primeur door oceanografisch databeheer in de curricula van de universiteiten (MareLac, Ecomama) te laten binnensluipen. Volgend jaar gebeurt dit eveneens in twee Erasmus Mundus cursussen. Deze cursus staat open voor iedereen, wat een aanbod inhoudt naar andere universiteiten. Jan Mees voegt hieraan toe dat ook andere training courses binnen het Project Office openstaan voor derden. Colin Janssen suggereert dit te adverteren via de VLIZINE, met een overzicht welke cursussen nog vacante plaatsen hebben. Dit wordt als actiepoint genoteerd.

* Jan Mees geeft uitleg bij de groei van het departement 'Cijfers en beleid' van het VLIZ, en bij de ontwikkeling van de informatieverstrekende interne projecten 'Invasive species', 'Historische Visserijstatistieken' en 'Historische mariene autoriteiten in België'. Andere ideeën zijn welkom. Frank Maes biedt zijn diensten graag aan om te zetelen in een externe flankerende werkgroep, ter ondersteuning van het project 'Historische Visserijstatistieken'.

* Het POGO initiatief wordt toegelicht. VLIZ is lid van dit Partnership for the Observation of the Global Oceans en volgt de jaarlijkse vergaderingen. Het werkt ook actief mee aan de communicatieactiviteiten, en verkreeg dat het de bestaande website mag updaten en hosten in Oostende.

* MARS en MARBEF: MARBEF loopt binnenkort af en heeft als Network of Excellence de opdracht gekregen van de Europese Commissie om zich te bestendigen 'beyond EU funding'. Tijdens recente meetings van dit consortium is beslist dat MARBEF zal gaan voor een versterking van het bestaande MARS netwerk (waaruit MARBEF ontstond). MARS wordt herdoopt tot 'The European Network of Marine Institutes and Stations'. Zo kan deze constructie mogelijk evolueren naar één koepel voor marien-biologische netwerking in Europa. Filip Volckaert geeft mee dat dit gevoel mogelijk niet leeft bij alle groepen marien-biologen. Zo zouden microbiologen actief in het NoE 'Marine Genomics' dit idee mogelijk niet genegen zijn.

* Zee in Zicht is hét Nederlands informatiemedium (website) over zee- en kustleven naar het brede publiek, waartoe VLIZ recent werd uitgenodigd. Het VLIZ wil hierin samen met het NIOO-CEME een zuidelijke/estuariene 'poot' helpen uitbouwen.

6. Goedgekeurde en ingediende projecten

* Planeet Zee, eerste editie, eindigt morgen met de persconferentie n.a.v. de echte expeditie met de winnaars van de wedstrijd. Jan Mees doet een oproep om klassen warm te maken om volgend jaar deel te nemen.

* Het OMES project, waarvoor het VLIZ het databeheer doet, is verlengd. Hierdoor wordt het databeheer een continu initiatief voor de volgende jaren.

* Het NIOO heeft het VLIZ formeel gevraagd het databeheer te willen organiseren voor de mariene en estuariene aspecten aan deze instelling.

7. Voorbije en geplande evenementen

- * Op 5 februari was er een zeer succesvolle studiedag 'Future for fisheries' in Leuven n.a.v. de uitreiking van het eredoctoraat van Daniel Pauly (260 inschrijvingen). Filip Volckaert meldt dat nu nog nawerking in de pers en het parlement voelbaar is.
- * Op 14-15 maart bood het VLIZ hulp bij de organisatie van 'UGent aan Zee' (eindredactie brochure, stand op tentoonstelling). Ook de opendeurdag was een schot in de roos met tussen 500-1000 bezoekers, gespreid over 9 universitaire labs.
- * De Jongerencontactdag van 29 februari wordt als de meest succesvolle editie beschouwd tot dusver, met een vol huis (ca. 200 aanwezigen) en een uiterst boeiend en interdisciplinair programma.
- * Morgen zijn er twee persconferenties waaraan VLIZ heeft meegewerkt: één rond Planeet Zee, één n.a.v. de uitreiking van de Prijs Delcroix aan de Leuvense prof. Jan Tytgat.
- * VLIZ ondersteunt ook de versterking van de visibiliteit van het Vlaamse aquacultuuronderzoek en heeft dienaangaande medewerking verleend bij de aanmaak van een folder, vier posters en een banner. VLIZ zal ook assisteren bij de voorbereiding van het persmoment in het Errera-huis op 21 april.
- * Op 14-15 mei zal de InnovOcean site veel aandacht opeisen n.a.v. de officiële opening van het secretariaat van de Marine Board van de European Science Foundation en de flankerende activiteiten (plenaire vergadering, eerste Marine Board Forum, tentoonstelling en opendeurdag).
- * Op 30 mei: BENCORE dag in Leuven.
- * Op 6 juni: OMES dag in Antwerpen.

8. Nieuwe publicaties

- * Het laatste nummer van de Grote Rede, nr. 21, kende opnieuw een goede respons. Ook de bevraging van het lezerspubliek leverde niet minder dan 800 ingevulde reactieformulieren op (respons van meer dan 20%!).
- * Abstractenboek VLIZ Jongerencontactdag Mariene Wetenschappen 2008
- * Er is meer regelmaat gebracht in het verschijnen van de digitale nieuwsbrief VLIZINE
- * In de posterreeks over biodiversiteit aan de kust zijn drie posters in ontwerp en twee andere klaar voor detourering van de beelden. De gebruikswaarde van deze posters zal vermoedelijk in de nabije toekomst sterk toenemen door de directe link aan een digitaal lespakket over taxonomie dat werd ontwikkeld door een leraar-stagiair, Michiel Smits (6 weken VLIZ).
- * Het eerste nummer van een interne digitale weekkrant ('I-News') liep van de persen. Deze publicatie wil tegemoetkomen aan de nood aan interne communicatie binnen de InnovOcean site.

9. Varia

Rudy Herman schetst de evolutie rond het Europese 7de Kaderprogramma en bepleit meer input vanuit de zeewetenschappelijke gemeenschap om beter aan bod te komen in de calls voor FP7.

10. Rondvraag

Eric Stienen vraagt of de wetenschappelijke gemeenschap zal worden bevroegd over de inrichting van de landbased facilities. Jan Mees ondersteunt dit idee en stelt voor om hierrond een werkgroep op te richten.